

OPRACOWANIE PYTANIA

W jakim celu twórca nawiązuje do motywów biblijnych? Omów zagadnienie na podstawie *Dziadów* części III Adama Mickiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. III

EPOKA

Romantyzm

ŹRÓDŁO

ustna.odrabiamy.pl

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

1 O co tak naprawdę pyta komisja

Pytanie dotyczy celu nawiązań biblijnych, nie ich wyliczenia. Mickiewicz sięga po Biblię, by nadać sens cierpieniu narodu po klęsce powstania listopadowego: historia Polski zostaje wpisana w schemat męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa (mesjanizm). Dzięki temu klęska przestaje być bezsensowna - staje się ofiarą, która ma odkupić Europę. Biblia sakralizuje też samą walkę: prześladowani Polacy zyskują rangę męczenników, a zaborca - rangę siły szatańskiej.

cel	Funkcja, jaką nawiązanie pełni w dramacie: nadaje sens cierpieniu, uświęca ofiary, wartościuje bohaterów, demonizuje wroga. Komisja oczekuje, że przy każdym motywie nazwiesz jego cel, nie tylko źródło.
motyw biblijny	Obraz, postać, zdarzenie lub formuła językowa zaczerpnięte z Biblii: męka Chrystusa, Herod, Piłat, szatan, prorok, modlitwa. W <i>Dziadach</i> występują zarówno jako wprost nazwane paralele, jak i jako styl wypowiedzi.
twórca	Autor podejmujący świadomą decyzję w konkretnej sytuacji – Mickiewicz na emigracji po klęsce powstania. Odpowiedź o celu wymaga uwzględnienia, komu i po co autor pisał.

KOMISJA CHCE USŁYSZEĆ

- ✓ Rozstrzygnięcie, po co Mickiewicz sięga po Biblię: aby nadać klęsce narodu sens ofiary i zapowiedzi odrodzenia oraz uświęcić prześladowanych, a zaborcę ukazać jako siłę szatańską.
- ✓ Dwa lub trzy nawiązania w konkretnych scenach – Widzenie księdza Piotra jako paralela Pasji, bunt Konrada wobec Boga w Wielkiej Improwizacji, ewangeliczny język relacji Sobolewskiego – każde z nazwaną funkcją.
- ✓ Kontekst historyczny lub literacki oraz wniosek o tym, że Biblia daje narodowi w niewoli język nadziei i miarę do oceny ludzi.

2 Co wziąć z lektury i jaki kontekst wybrać

Z LEKTURY BAZOWEJ

- Widzenie księdza Piotra (scena V): dzieje Polski ułożone według Pasji – Herod (car) wydaje wyrok na młodzież, Francja jak Piłat umywa ręce, naród niesie krzyż z trzech ludów, oprawcy podają ocet i żółć, żołnierz przebija bok, a po śmierci następuje wstąpienie do nieba. Cel: klęska zyskuje sens ofiary za inne narody i obietnicę zmartwychwstania.
- Wskrzesiciel „czterdzieści i cztery”: tajemnicza liczba-imię w stylu prorostw i Apokalipsy, namiestnik wolności zrodzony z matki obcej. Cel: nadanie przyszłości narodu rangi objawienia, które nie podlega politycznej weryfikacji.
- Relacja Sobolewskiego (scena I): opowieść o wywózce studentów kończy modlitwa, w której świadek porównuje ofiarę dzieci do niewinnej krwi przelanej sądami Piłata, a skatowanego Wasilewskiego opisuje jak zdjętego z krzyża. Cel: prześladowani zyskują rangę męczenników, a car – rolę Piłata i Heroda.
- Wielka Improwizacja i egzorcyzmy (sceny II–III): Konrad spiera się z Bogiem jak Hiob i jak strącony anioł, a gdy chce nazwać Boga carem, słowo wypowiada za niego szatan; ksiądz Piotr wypędza złego ducha w scenie wzorowanej na ewangelicznych egzorcyzmach. Cel: los bohatera zostaje wpisany w kosmiczną walkę dobra ze złem, a pycha – oceniona miarą religijną.
- Prolog i sceny z aniołami: Anioł Stróż i duchy z prawej i lewej strony przy śpiącym Więźniu, chóry anielskie po egzorcyzmach, aniołowie nad Ewą. Cel: świat dramatu ma wymiar metafizyczny, w którym o człowieku toczy się spór między niebem a piekłem.
- Motyw ziarna w bajce Żegoty (opcjonalnie): diabeł zakopał ziarno dane ludziom przez Boga, a ono wzeszło i wydało plon – obraz bliski ewangelicznym przypowieściom o siewcy i ziarnie. Cel: uwięzienie młodzieży zostaje odczytane jako zasiew przyszłego odrodzenia.

LITERACKI

POLECANY

Zbrodnia i kara, Fiodor Dostojewski

Sonia, dla której wiara jest sensem życia, czyta Raskolnikowowi historię wskrzeszenia Łazarza, a ta trafnie oddaje jego położenie: po zbrodni umarł dla świata, ale wciąż może się odrodzić. Zestaw to odrodzenie z Chrystusowym wymiarem cierpienia Polski z widzenia księdza Piotra.

HISTORYCZNY

Represje po powstaniu listopadowym i sytuacja Wielkiej Emigracji

Po klęsce powstania w 1831 roku nastąpiły zsyłki, konfiskaty i likwidacja polskich instytucji, a elita znalazła się na emigracji bez perspektyw politycznych. Sięgnięcie po Biblię było odpowiedzią na pytanie o sens tej klęski: skoro polityka zawiodła, tylko język religijny mógł obiecać zmartwychwstanie. Kontekst tłumaczy cel, o który pyta temat.

LITERACKI

Kordian, Juliusz Słowacki

Słowacki także sięga po chrześcijańską ideę ofiary, ale zamienia ją na czyn: Kordian ogłasza „Polska Winkelriedem narodów” i chce sam zabić cara. Ten sam repertuar motywów, inny cel – u Mickiewicza Biblia uświęca cierpienie, u Słowackiego ma popchnąć do działania i zostaje wystawiona na próbę, gdy bohater zawodzi.

LITERACKI

Dżuma, Albert Camus

Ojciec Paneloux w kazaniu tłumaczy epidemię biblijnymi plagami jako karę Bożą, ale śmierć niewinnego dziecka rozbija to wyjaśnienie, a doktor Rieux odrzuca sens cierpienia. Kontrast celów: Camus przywołuje Biblię, by pokazać jej bezradność wobec zła, Mickiewicz – by właśnie dzięki niej cierpieniu nadać sens.

3 Mapa wypowiedzi

- 1 Teza: Mickiewicz nawiązuje do Biblii, by nadać cierpieniu Polaków sens religijny i przekuć klęskę w zapowiedź odrodzenia.
- 2 Widzenie księdza Piotra: paralela dziejów Polski i męki Chrystusa jako rdzeń mesjanizmu.
- 3 Wielka Improwizacja: bunt Konrada wobec Boga i jego klęska – kontrast pychy i pokory jako dwóch postaw wobec sacrum.
- 4 Martyrologia młodzieży jako cierpienie niewinnych – biblijna rama uświęca ofiary i demonizuje zaborcę.
- 5 Kontekst: *Zbrodnia i kara* Dostojewskiego – Sonia czyta Raskolnikowowi historię wskrzeszenia Łazarza, która zapowiada jego duchowe odrodzenie po zbrodni; Biblia jako język nadziei dla jednostki, u Mickiewicza dla narodu.
- 6 Wniosek: Biblia daje narodowi w niewoli, a człowiekowi po upadku, język nadziei i obietnicę zmartwychwstania.